

Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság
3.Bf.30/2015/5. szám

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Budapesten, 2015. év december 09. napján tartott nyilvános ülés alapján meghozta és kihirdette a következő

í t é l e t e t:

A költségvetési csalás bűntette miatt a vádlott ellen indult büntetőügyben a Fővárosi Törvényszék 2014. év november hó 13. napján kelt 1.B.382/2014/53. számú ítéletét **megváltoztatja**.

A vádlottat az ellene az 1978. évi IV tv. 310. § (1) bekezdésébe ütköző de a (4) bekezdése szerint minősülő folytatólagosan elkövetett adócsalás bűntette miatt emelt vád alól tekinti felmentettnek.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I N D O K O L Á S

A Fővárosi Törvényszék a 2014. november 13. napján kelt 1.B.382/2014/53. számú ítéletével avádlottat az ellene folytatólagosan elkövetett költségvetési csalás bűntette [2012. évi C. törvény 396. § (1) bekezdés a.) pont és (4) bekezdés a.) pont] miatt emelt vád alól felmentette.

Az elsőfokú ítélet ellen az ügyész a vádlott terhére, felmentése miatt, bűnösség megállapítása és büntetés kiszabása érdekében jelentett be fellebbezést.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség Bf.875/2013/1. számú átiratában az ügyészi fellebbezést fenntartotta. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a perrendi szabályok megtartásával folytatta le az eljárást, az ügy eldöntése szempontjából szükséges bizonyítékokat beszerezte, azonban anyagi jogi szabályt sértett, amikor a vádlottat az ellene emelt vád alól felmentette.

A vádirati tényállás szerint a vádlott az általa aláírt számlák szerint szolgáltatást végzett a az 1. számú Kft. részére, amelyeket az kifizetett neki. Így az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény 2. § a.) pont alapján a vádlott adóalannyá vált, s mivel a számlák szerint a teljesítés is megtörtént, az adófizetési kötelezettség az 55. § (1) bekezdés alapján bekövetkezett. Az 1. számú Kft. a számlákat a könyvelésében és az adóbevallásában szerepeltette, ugyanakkor a vádlott ezeket, illetve ezek áfa tartalmát a 2. számú Kft. könyvelésében és adóbevallásában nem tüntette fel és az APEH részére nem fizette be, ezáltal csökkentette az adóbevételt.

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint viszont láncszámlázás történt, ugyanannak az iszapmennyiségnek a kitermelését a 2. számú Kft. leszámlázta az 1. számú Kft.-nek, mely tovább számlázta a 3. számú Kft.-nek, amely pedig a 4. számú Kft.-nek. Ezeket a számlákat azután a 1. számú Kft., a 3. számú Kft. és a 4. számú Kft. is szerepeltette a könyvelésében és adóbevallásaiban. Tévedett a törvényszék, amikor a költségvetési csalás kerettényállását önkényesen alkalmazta és nem vette figyelembe, sőt, a büntetőjogi felelősség megállapítása szempontjából elfogadhatatlannak tartotta az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény 55. § (2) bekezdésében írt szabályt. E szerint a teljesítéshez fűződő joghatás beáll abban az esetben is, ha teljesítés hiánya ellenére számlakibocsátás történik. A joghatás a számlán a termék értékesítőjeként, szolgáltatás nyújtójaként szereplő személyre, szervezetre áll be, kivéve, ha kétséget kizáróan bizonyítja, hogy a

számlakibocsátás ellenére teljesítés nem történt, vagy teljesítés történt ugyan, de azt más teljesítette, és ezzel egyidejűleg a kibocsátott számla érvénytelenítéséről is haladéktalanul gondoskodik, illetőleg erről haladéktalanul értesíti a számlán a termék beszerzőjeként, szolgáltatás igénybevevőjeként szereplő személyt, szervezetet.

Mivel a költségvetési csalás tényállását keretjogszabályok töltik ki, ezek rendelkezését - így a bizonyítási teher átfordulását - a bíróság nem mérlegelheti. E rendelkezésnek pont az a célja, hogy a hatóságoknak hosszas procedúrával ne kelljen minden kiállított számlát megvizsgálnia, ugyanakkor viszont az adóalanynak mégis legyen lehetősége mentesülni ezen esetekben az adófizetési kötelezettség alól. Ezért téves a bíróságnak az az álláspontja, mely szerint a büntetőjogi felelősség megállapításához elengedhetetlen annak tisztázása, hogy valós gazdasági esemény történt-e.

Mindezek alapján indítványozta az ítélet megváltoztatását akként, hogy a másodfokú bíróság

- állapítsa meg a vádlott bűnösségét a 2012. évi C. törvény 396. § (1) bekezdés a.) pontba ütköző és a (4) bekezdés a.) pont szerint minősülő különösen nagy vagyoni hátrányt okozó költségvetési csalás büntetében
- a 2012. évi C. törvény 36. § alapján ítélje szabadságvesztésre, melynek végrehajtási fokozata a 2012. évi C. törvény 35. § (1) bekezdés alapján börtön
- a 2012. évi C. törvény 38. § (2) bekezdés alapján állapítsa meg, hogy a vádlott legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltése után bocsátható feltételes szabadságra
- a 2012. évi C. törvény 61. § (1) bekezdés alapján tiltsa el a közügyek gyakorlásától
- a 2012. évi C. törvény 52. § (1) bekezdés b.) pont alapján a gazdasági társasági vezető tisztségviselői foglalkozástól tiltsa el
- a 2012. évi C. törvény 74. § (1) bekezdés a.) pontja alapján a költségvetést ért vagyoni hátrány mértékének erejéig a vádlottal szemben rendeljen el vagyoneklkobzást
- a Be. 338. § (1) bekezdés alapján kötelezze őt a felmerült bűnügyi költség viselésére.

A nyilvános ülésen az ügyész az átiratában foglaltakat változatlan tartalommal fenntartotta.

A **védő** a Be. 371. § (1) bekezdés alapján az ítélet helybenhagyására tett indítványt. Az elsőfokú bíróság a tényállást a rendelkezésre álló bizonyítékok mérlegelésével állapította meg, az megfelel a jogszabályoknak és az igazságnak is. Téves az ügyészség azon érvelése, miszerint a 2. számú Kft. számlái szolgáltatnak alapot a vádlott bűnösségének megállapítására, mivel az írásszakértői vélemény megállapította, hogy a számlákon nem a vádlott kézírása szerepel, így igazolást nyert, hogy azok kiállításában nem működött közre. Az elsőfokú bíróság az ítélet 16. oldalán helyes érvekkel fejtette ki, hogy 2007. évi CXXVII. törvény 55. § (2) bekezdésében írt, a bizonyítási teher megfordulásáról rendelkező szabály a büntető eljárásban nem alkalmazható, az kizárólag az adóigazgatási eljárásban irányadó. A benyújtott vádirathoz képest a törvényszék egy eltérő ítéleti tényállást állapított meg, a fővállalkozó kiadta a munkát alvállalkozóknak és nagy valószínűséggel azt a 3. számú Kft. végezte el úgy, hogy alvállalkozóként az 1. számú Kft.-t vette igénybe, aki a 2. számú Kft.-nek adta tovább a munkát, azonban a vádlotthoz köthető cégnek sem személyi, sem tárgyi feltétele nem volt a munka elvégzésére. Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a 2. számú Kft. által kiállított számlák mögött való teljesítés nem volt, a fiktív számlákkal más adóalany csökkentette az adófizetési kötelezettségét. A törvényszék arra is helyesen következtetett, hogy a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján azonban azt nem lehet megállapítani, hogy melyik cégnek keletkezett adófizetési kötelezettsége, ezért a bizonyítottság hiányában történő felmentő rendelkezés helytálló.

A vádlott az ügy érdemében történt felszólalásában tagadta a bűncselekmény elkövetését.

A bejelentett fellebbezés nem alapos.

A másodfokú bíróság a fellebbezéssel megtámadott ítéletet a Be. 348. § (1) bekezdés alapján az azt megelőző bírósági eljárással együtt bírálta felül.

Az elsőfokú bíróság a részletes, minden körülményre kiterjedő bizonyítási eljárást a perrendi szabályok szerint, kellő alapossággal és körültekintéssel folytatta le. Ennek során a Be. 75. § (1) bekezdésben megfogalmazott ügyfelderítési kötelezettségnek eleget tett. Az ügy helyes ténybeli és jogi megítéléséhez elengedhetetlen bizonyítékok rendelkezésre állnak. A tanúk kihallgatása az eljárási törvény rendelkezéseinek betartásával történt. Az elsőfokú bíróság ismertette mindazokat az okirati bizonyítékokat, amelyek az ügy eldöntése szempontjából releváns adatokat tartalmaznak, ezzel eleget tett azon követelménynek is, mely szerint a bíróság csak olyan bizonyítékot használhat fel és értékelhet, amelyet a tárgyalás anyagává tett.

Az ügy érdemi elbírálásának eljárásjogi akadálya nem merült fel.

Ennek során megállapítást nyert, hogy az ítélet a Be. 351. § (2) bekezdés b.) pont II. fordulat, c.) és d.) pont alapján megalapozatlan, mert a tényállás kisebb részben hiányos, iratellenes, illetve az első fokú bíróság a megállapított tényekből további tényre helytelenül következtetett. Ez a megalapozatlanság azonban kiküszöbölhető volt a másodfokú bíróság által a Be. 352. § (1) bekezdés a.) pont értelmében az iratok tartalma és ténybeli következtetés alapján történt kiegészítéssel és helyesbítéssel.

A tényállást a 3. oldal harmadik bekezdésben pontosítja akként, hogy a 2. számú Kft. által az 1. számú Kft. felé

- 2009. március 01. napján kelt számla bruttó összege 35.666.488.- forint,
- 2009. április 01. napján kelt számla bruttó összege 127.111.781.- forint,
- 2009. május 01. napján kelt számla nettó összege 141.483.397.- forint, az áfa összege 28.296.679.- forint (nyomozati iratok 121-131. oldal)

A tényállást a 3. oldal ötödik bekezdés után kiegészíti azzal, hogy az 1. számú Kft. és a 2. számú Kft. 2009. április 23. napján vállalkozási szerződést kötöttek az iparterület megtisztítására, tereprendezésére és füvesítésére. A vádlott 2009. június 30. napján egy teljesítési igazolást, majd a 2. számú Kft. az 1. számú Kft. felé 2009. június 30-án 4.800.000.- forint bruttó (4.000.000.- forint és 800.000.- forint áfa) értékben számlát állított ki (nyomozati iratok 201-207. oldal).

A tényállást kiegészíti azzal is, hogy valamennyi a teljesítési igazolásokon szereplő munkálatokat nem a vádlott cége, hanem meg nem állapítható személyek végezték el.

A fenti változtatásokkal a tényállás a Be. 351. § (2) bekezdésben felsorolt hibáktól és hiányosságoktól mentessé vált, ezért a Be. 352. § (2) bekezdés alapján a másodfokú eljárásban is irányadó volt.

Az ítélet indokolása a Be. 258. § (3) bekezdés d.) pont alapján - szükséges részletességgel és iratszerűen - tartalmazza a bizonyítékok számbavételét, az kiegészítésre nem szorul.

A Be. 78. § (3) bekezdés értelmében a bíróság a bizonyítékokat egyenként és összességükben szabadon értékeli, és a bizonyítás eredményét az így kialakult meggyőződése szerint állapítja meg.

A bizonyítékok szabad mérlegelésének korlátja a bíróság indokolási kötelezettsége, az ítélet indokolásából ugyanis világosan ki kell tűnnie, hogy a bizonyítékok mérlegelése során melyek voltak azok a körülmények, amelyeket a bíróság irányadónak vett.

Az elsőfokú bíróság nyomon követhető módon, indokolási kötelezettségét teljesítve számot adott arról, hogy az egyes bizonyítékokat miért fogadott el, azokból milyen következtetést vont le. A tényállásban leírt tények nagyrészt összhangban állnak a hitelesnek elfogadott bizonyítékokkal. A megállapított tényállás csak kisebb részben tartalmazott iratellenességet és hiányosságot, melyeket a másodfokú bíróság a megjelölt iratok alapján korrigált.

A törvényszék az ítéletének 14. oldal utolsó bekezdésében kifejtette, hogy „komoly kétely alakult ki a tekintetben, hogy a számlák alapjául szolgáló munkálatokat valóban a 2. számú Kft. vagy akár az 1. számú Kft. elvégezte volna”. Az elsőfokú bíróság által a 15. oldal második bekezdésben felsorolt tényadatokból, miszerint

- a vádlottnak nem volt ismerete a veszélyes hulladék kezelését illetően, korábban sem ilyen területen dolgozott,
- nem volt olyan kapcsolata, mely alapján ilyen megbízáshoz juthatott volna,
- a cégének nem volt sem személyi (megfelelően képzett munkaező), sem tárgyi (munkaeszközök) feltétele a munka elvégzéséhez,
- egyéb bizonyítékok igazolták, hogy a munkának legalább egy részét a 3. számú Kft. saját munkásaival végezte el,
- a számlák alapján megállapítható, hogy azok forintértéke csak elenyésző mértékben tér el, üzleti szemmel nézve, valós alvállalkozói lánc esetében ennek nem lenne értelme

nem csak az elsőfokú bírósági ítélet tényállásának 3. oldal negyedik bekezdésben feltüntetett következtetést lehet levonni, hogy a 4. számú Zrt. felé a teljesítésigazolásokban foglalt munkálatokat meg nem állapítható személyek ténylegesen elvégezték. Ezen, a törvényszék által felsorakoztatott tények alapján ugyanis az is megállapítható, hogy a teljesítési igazolásokon szereplő munkálatokat nem a vádlott cége végezte el, e helyes következtetéssel a másodfokú bíróság a tényállást kiegészítette.

Az ítélet tábla álláspontja szerint az elsőfokú bíróság okszerűen jutott arra a következtetésre, hogy a vádlott esetében felmentő rendelkezésnek van helye, e döntéssel a másodfokú bíróság is egyetértett.

Az ügyészség vádiratában azt a magatartást tette vád tárgyává, miszerint a vádlott a cége, a 2. számú Kft. képviselőjében 6 darab számlát bocsátott ki az 1. számú Kft. felé 95.963.736.- forint áfa tartalommal különböző munkákról, mely számlák ellenértékét az 1. számú Kft. képviselője készpénzben kifizette a vádlott részére. A számlákat és azok áfa tartalmát a vádlott nem szerepeltette a 2. számú Kft. könyvelésében, illetve az adóbevallásiban, a számlák áfa tartalmát nem vallotta be és nem fizette meg, ezáltal 2009. I. és II. negyedévére vonatkozóan 95.963.736.- forinttal csökkentette az adóbevételt áfa adónemben. Ezzel a magatartásával tettesként valósította meg a 2012. évi C. törvény 396. § (1) bekezdés a.) pontba ütköző és a (4) bekezdés a.) pont szerint minősülő különösen nagy vagyoni hátrányt okozó költségvetési csalás büntettét.

Az 1/2006. számú Büntető jogegységi határozat szerint „Azokban az esetekben, amikor az adóalany a valós gazdasági tevékenységével összefüggő adóbevételt az által csökkent, hogy az eladási áraiban felszámított és beszedett ÁFA-t valamely részében az időszakos adóbevallásában eltitkolva, elhallgatva tesz eleget az adófizetési kötelezettségének, ezzel a magatartásával adócsalást követ el. Az elkövetési érték az eltitkolt és be nem fizetett előzetesen felszámított adó összegének felel meg.”

A törvényszék az ítélet 17. oldal első bekezdésében helytállóan utalt arra, hogy amennyiben a munkákat ténylegesen a 2. számú Kft. végezte volna el, az elvégzett munka után kiállított valós számlák áfa tartalmát a vádlottnak be kellett volna vallania és fizetnie, ez esetben a 2. számú Kft. vonatkozásában bekövetkezet adócsalás (költségvetési csalás) tettese lenne. E vád tárgyává tett magatartást illetően megállapítást nyert, hogy a 2. számú Kft. a számlákon feltüntetett gazdasági tevékenységet nem végezte el. A fiktív teljesítés viszont nem lehet tárgya az általános forgalmi adónak, így nem keletkeztet általános forgalmi adó befizetési kötelezettséget sem.

A törvényszék a vádlottat a Be. 6. § (3) bekezdés b.) pontja alapján bizonyítottság hiányában mentette fel az ellene emelt vád alól. A másodfokú bíróság álláspontja szerint azonban a tényállás kiegészítésére is figyelemmel a felmentésre a Be. 6. § (3) bekezdés a.) pont alapján - mivel a cselekmény nem bűncselekmény - kerülhet sor.

A fellebbviteli főügyészség átiratában írtak azért nem foghattak helyt, mert az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény 55. §-a önmagában nem keletkeztet adófizetési kötelezettséget, csupán törvényi vélelmet állít fel a tekintetben, hogy a számlákon feltüntetett, az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény 2. §-a alapján adófizetési kötelezettséget keletkeztető termékértékesítés vagy szolgáltatás nyújtás megtörtént, azaz a kiállított számlák a valóságnak megfelelnek. A jelen ügyben azonban kétséget kizáróan az nyert bizonyítást, hogy a 2. számú Kft. által az 1. számú Kft. irányába kiállított számlák fiktívek voltak, így azok után a számlakibocsátót terhelő adófizetési kötelezettség nem keletkezett.

Az elsőfokú bíróság az ítélet 16-17. oldalán helyesen fejtette ki, hogy amennyiben a 2. számú Kft. mint alvállalkozó fiktív számláit az 1. számú Kft. szerepelteti a könyvelésében és áfát visszaigényel, vagy adóbevallásában azok tartalmát levonható áfaként veszi figyelembe, akkor a vádlott, a konkrét tényállástól függően, a csalás vagy adócsalás (költségvetési csalás) bűnsegédje lenne (BH 2010.11.290. számú eseti döntés). Az ügyész azonban a lefolytatott bizonyítási eljárást követően sem módosította a vádirati tényállást, noha a kifogástalanul lefolytatott részletes bizonyítás igazolta azt a vádlotti védekezést, hogy ő semmilyen munkát elvégzésében nem vett részt, csupán havi fizetés ellenében vállalta az elé tett papírok aláírását. Következésképpen adófizetési kötelezettsége nem keletkezhetett az általa vezetett fiktív vállalkozásnak. A Be. 2. § (2)-(3) és (4) bekezdés alapján a vád a bíróságot két irányban is köti: csak a megvádolt személy büntetőjogi felelősségéről és csak a vádban pontosan körülírt cselekményről lehet dönten; köteles a vádat kimeríteni, a vádon túl azonban nem terjeszkedhet. Ezért a vád tárgyává nem tett azon magatartás vizsgálatára és e tekintetben a bűnösségben állásfoglalásra nem kerülhetett sor, hogy a vádlott más személyeknek nyújtott-e segítséget az adóelkerülésben.

A Be. 2. § (4) bekezdés akként rendelkezik, hogy a bíróság nincs kötve a vádlónak a vád tárgyává tett cselekmény Btk. szerinti minősítésére vonatkozó indítványához. Felmentő rendelkezés esetén is a bíróságnak a büntetőjogilag helyesnek minősülő bűncselekmény miatt emelt vád alól kell a vádlottat felmentenie (BH 1987. évi 423. és BH 1996. évi 351. számú eseti döntések).

A BH 2014. évi 201. számú eseti döntésben a Kúria által kifejtett iránymutatás szerint „Amikor el kell dönten, hogy melyik jogszabály az enyhébb, a cselekményt - gondolatban - a maga teljességében mindkét jogszabály szerint el kell bírálni, és azt kell enyhébbnek elfogadni, amelyiknek alkalmazása az elkövetőre előnyösebb eredménnyel jár.

Ennek a menete, sorrendje a következő:

- előbb a cselekmény büntetendősége, illetve annak feltételei;
- majd az elkövető büntethetősége, illetve annak feltételei;

- végül pedig a kilátásba helyezett büntetés képezi a vizsgálódás tárgyát.

Alapvető szempont, hogy olyan rendelkezések összevetésének van jelentősége, amelyek alkalmazása, illetve alkalmazhatósága a vádlottra konkretizált - nem absztrakt normakontroll történik tehát -, továbbá az összevetés akkor vezet az új törvény alkalmazásához, ha konkrét, nem csupán feltételezett jogi alapja van az enyhébb elbírálásnak."

Az elsőfokú bíróság akként foglalt állást, hogy a feltételes szabadságra vonatkozó rendelkezésekre tekintettel az elbíráláskori jogszabály alkalmazása kedvezőbb elbírálást eredményez. Tekintettel azonban arra, hogy jelen ügyben felmentő rendelkezést hozott a bíróság, a cselekmény kedvezőbb elbírálásának lehetősége nem merül fel, mivel bűnösségre vont következtetés hiányában joghátrány alkalmazására nem kerülhet sor.

Ezért a másodfokú bíróság a vádlottat az elkövetéskor hatályos 1978. évi IV. törvény 310. § (1) bekezdésébe ütköző és a (4) bekezdés szerint minősülő folytatólagosan elkövetett adócsalás büntette miatt emelt vád alól tekinti felmentettnek.

Fentiek alapján az ítéletábra - a Be. 361. § (1) bekezdés alapján nyilvános ülésen eljárva - a Be. 370. § alkalmazásával a Be. 371. § (1) bekezdés alapján az elsőfokú bíróság ítéletét - a felmentés jogcímének megváltoztatása mellett - helybenhagyta.

A Fővárosi Ítéletábra ítélete elleni fellebbezést a Be. 386. § (1) bekezdés zárja ki.

Budapest, 2015. év december hó 09. napján

Dr. Nehrer Péter s.k.
a tanács elnöke

Dr. Sárecz Szabina Martina s.k.
előadó bíró

Dr. Halász Etelka s.k.
bíró

A Fővárosi Törvényszék 2014. év november hó 13. napján kelt 1.B.382/2014/53. számú ítélete a Fővárosi Ítéletábra mint másodfokú bíróság **3.Bf.30/2015/5.** számú ítéletével **2015. év december hó 09. napján jogerős.**

Budapest, 2015. év december hó 09. napján

Dr. Nehrer Péter s.k.
a tanács elnöke

Kiadmány hitelül:

bírósági ügyintéző